

ΔΕΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΣ:

Ερμής (Διόνυσος) Δημήτηρ Άρης (Ιρις) Ήρα Ζευς

Αθηνά Ήφαιστος Ποσειδών Απόλλων Άρτεμις Αφροδίτη (Ερως)

4. Β. Λαμπρινουδάκης: Το δωδεκάθεο: Η ολυμπιακή τάξη – Περισσότεροι θεοί

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ποσειδών.
Χάλκινο αγαλμάτιο
στο Μόναχο, 2^{ος} π. Χ. αι.

Ποσειδών.
Στατήρ Ποσειδωνίας,
530-490 π. Χ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ποσειδών πάνω σε ιππόκαμπο
Υδρία στη Ν. Υόρκη, 4^{ος} π. Χ. αι.

Ποσειδών και Τρίτων
Πώμα λεκανίδας στο Βερολίνο
6^{ος} π. Χ. αι.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ - ΑΜΥΜΩΝΗ

Ποσειδών, Αμυμώνη και Σάτυρος
στην πηγή.
Κρατήρας στο Μπάρι,
4^{ος} π. Χ. αι.

Ποσειδών και Αμυμώνη
στην πηγή.
Κρατήρας στο Παρίσι,
4^{ος} π. Χ. αι.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ-ΠΟΛΥΒΩΤΗΣ

Ο Ποσειδών ρίπτει την Νίσυρο στον 'Εφιάλτη'
Κρατήρας, στη Βιέννη, περί το 480 π. Χ.

Ο Ποσειδών καταχώνει τον Πολυβώτη.
Η Γη παρακαλεί να τον λυπηθεί.
Κύλικα στο Βερολίνο, τέλος 5^{ου} π. Χ. αι.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ποσειδών και Αμφιτρίτη
Πίνακας στο Βερολίνο
Αρχές 6^{ου} π. Χ. αι.

Ποσειδών και Αμφιτρίτη
Κρατήρας στο Ruvo (Jatta)
Περί το 400 π. Χ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ – ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΕΛΑΙΝΑ – ΓΟΡΓΩ

Αναπαράσταση ξοάνου της Δήμητρος Μελαίνης στο σπήλαιο του Ελαΐου όρους κοντά στη Φιγάλεια σύμφωνα με την περιγραφή του Πausανία.

Μέδουσα-Χρυσάωρ-Πήγασος
Ετρουσκικό αγγείο 4^{ου} π. Χ. αι.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ - ΑΛΩΑΔΑΙ

Ο Ότος και ο Εφιάλτης κυνηγούν ελάφι
και τοξεύονται από την Άρτεμη
Κρατήρας στη Βασιλεία, περί το 440 π. Χ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ – ΜΕΛΑΝΙΠΠΗ

Κρηθείς Αίολος Βοτήρ Δίδυμοι Έλλην Τροφός, Μελανίππη

Κρατήρας στη Γενεύη, περί το 330 π. Χ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ – ΑΙΘΡΑ

Ποσειδών και Αίθρα
Υδρία στο Λονδίνο.
Περί το 470 π. Χ.

Ποσειδών και Αίθρα
Αμφορέας στις Βρυξέλλες
Περί το 460 π. Χ.

Ο βράχος με τα όπλα - Αίθρα
Λήκυθος στη Στοκχόλμη, 470/60 π.Χ.

Η ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΣΕΙΔΩΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Υδρία στην Αγία Πετρούπολη (Ermitage)
Περί το 350 π. Χ.

ΔΗΜΗΤΗΡ

Η Δήμητρα ως μητρική, κουροτρόφος Θεότητα
Ανάγλυφο στο Λούβρο, 340/330 π. Χ.

Η Γαία ανακεκλιμένη με Κέρας της Αφθονίας και παιδί, καθώς και παγκαρπία στα μαλλιά. Μπροστά της γυναίκα με υψωμένο αγγείο στο χέρι.

Ανάγλυφο Αφροδισιάδας, 2^{ος} μ. Χ. αι.

Δήμητρα σε θρόνο με στάχυα, μήκωνες και δάδα στα χέρια.

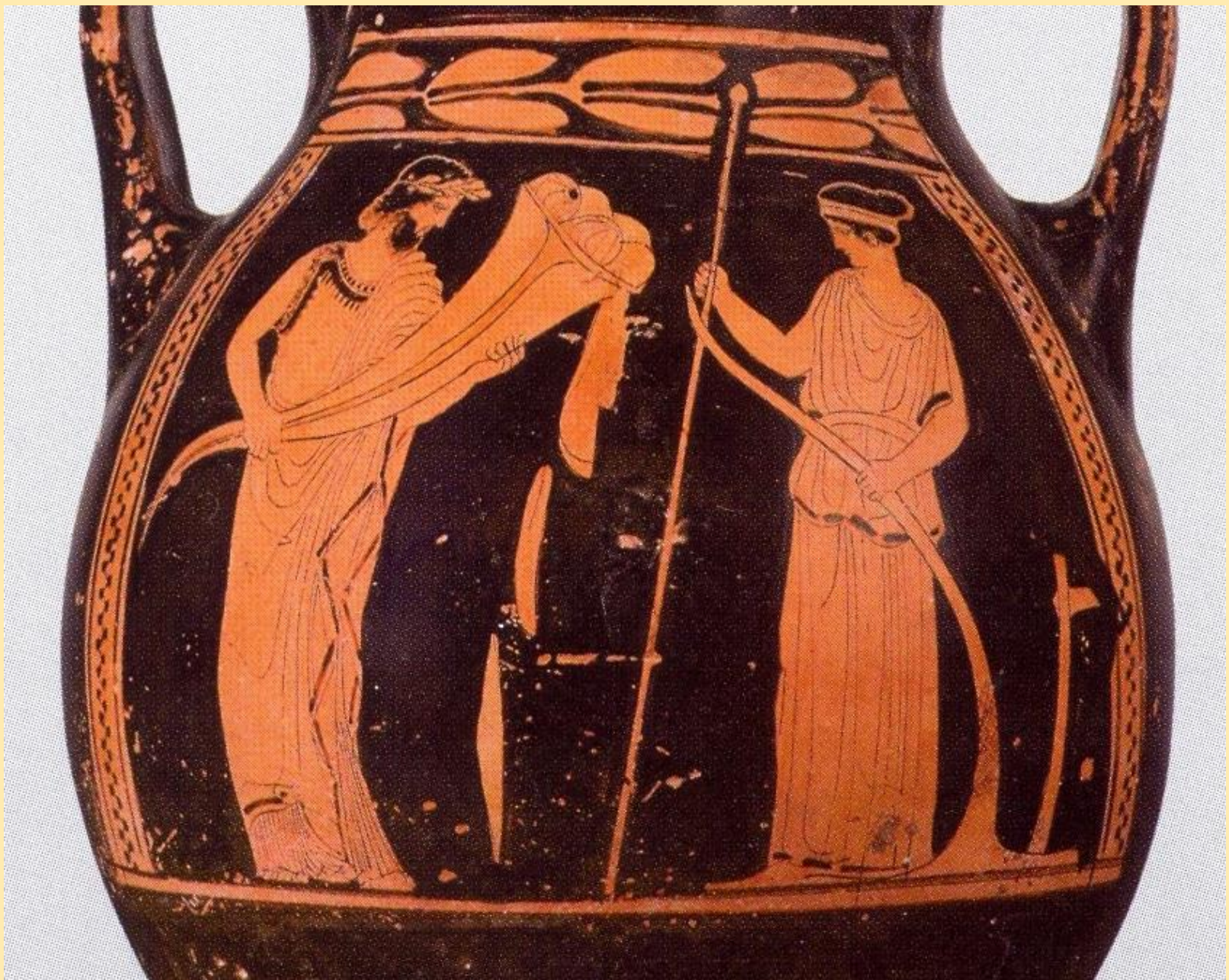
Μπροστά βωμός με ρόδι επάνω του. Κορινθιακό πινάκιο του 5^{ου} π. Χ. αι. στο ΕΑΜ

ΓΑΙΑ-ΔΗΜΗΤΗΡ

Κεφαλή Δήμητρας με στάχυα Στατήρας Μεταποντίου του 4^{ου} π. Χ. αι.

Ο Άδης-Πλούτων (Πλούτος) σπέρνει την ευφορία και η Δήμητρα ετοιμάζει με το άροτρο να δεχθεί το σπόρο

ΕΛΕΥΣΙΝΙΕΣ ΘΕΟΤΗΤΕΣ

Δημήτηρ   Κόρη

τέσσερις λάτρεις με δάδες στο ιερό

Ανάγλυφο στο Ermitage από το τέλος του 5^{ου} π. Χ. αι.

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ

Η αρπαγή της Περσεφόνης
Τοιχογραφία βασιλικού τάφου Βεργίνας
4^{ος} π. Χ. αι.

Η αρπαγή της Περσεφόνης
Κρατήρας στο Λονδίνο,
4^{ος} π. Χ. αι.

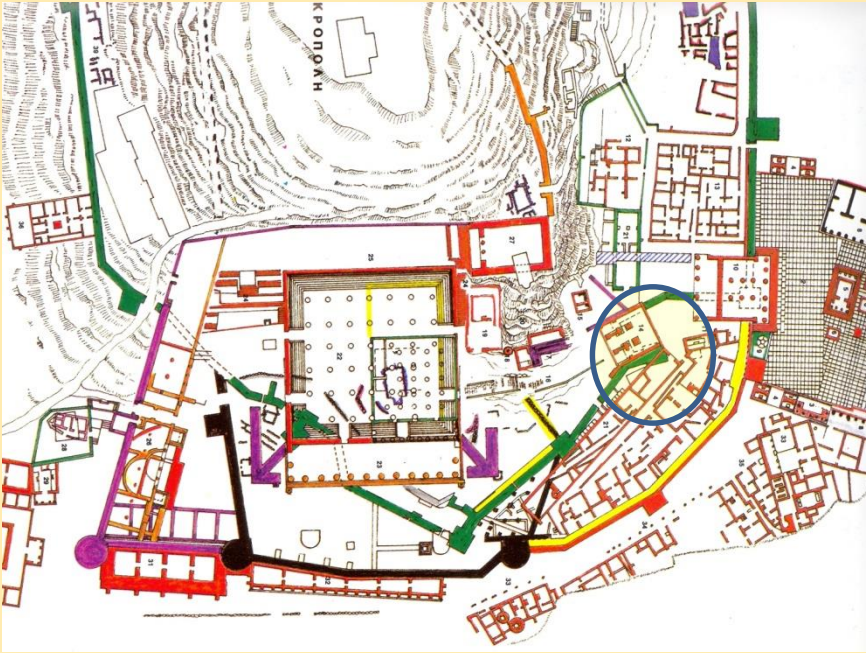

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΣΤΟΝ ΑΔΗ

Ψηφιδωτό στη Ρώμη. 2^{ος} μ. Χ. αιώνας

ΟΙ ΤΟΠΟΙ ΚΑΘΟΔΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΣΤΟΝ ΑΔΗ

Ελευσίς - Πλουτώνειον

Έννα – Valverde - Pergusa

Η ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΝΑΖΗΤΕΙ ΤΗΝ ΚΟΡΗ

Δημήτηρ Μετάνειρα Δημοφών Κελεός
(Nilsson) Ανάγλυφο στη Βιέννη, 5^{ος} π.Χ. αι.

Η Δήμητρα κάθεται σε κίστη.
Σκήπτρο, παρακλητική χειρονομία.
Αμφορέας στο Παρίσι, 4^{ος} π. Χ. αι.

Δήμητρα με δάδες και κλαδιά μυρτιάς
Μπροστά γερανός (~Γεράνα Πυγμαίων)
Κρατήρας στη Βόννη, 5^{ος} π. Χ. αι.

ΘΕΤΙΣ ΑΠΑΘΑΝΑΤΙΖΟΥΣΑ ΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ

Χρυσός δακτύλιος στο Los Angeles
3^{ος} – 2^{ος} π. Χ. αι.

Δακτυλιόλιθος (σάρδιο) στο Αννόβερο
1^{ος} π. Χ. αι.

Η ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΝΑΖΗΤΕΙ ΤΗΝ ΚΟΡΗ

Η Δήμητρα καθήμενη στην αγέλαστη πέτρα,
οι κόρες του Κελεού και ο Ευβουλεύς (?)
Υδρία στο ΕΑΜ, 4^{ος} π. Χ. αι.

ΒΑΥΒΩ = ΙΑΜΒΗ

Πήλινο ειδώλιο στο Λούβρο
2^{ος} – 1^{ος} π. Χ. αι.

Πήλινο τελετουργικό (?) αγγείο στο Λούβρο
με μορφή Βαυβούς. 2^{ος} – 1^{ος} π. Χ. αι.

Η ΚΟΡΗ / ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ ΣΤΟΝ ΑΔΗ

Κόρη μαζεύει ρόδια
για να τα προσφέρει
στην καθήμενη Περσεφόνη
Πήλινος πίνακας
από τους Λοκρούς στο Ρήγιο
460-450 π. Χ.

Το ζεύγος Πλούτωνα
και Περσεφόνης στον Άδη

Άδης/Πλούτων και Περσεφόνη
στο υπόγειο βασίλειό τους.
Κρατούν στάχυ και άλλα φυτά
Πήλινος πίνακας
από τους Λοκρούς στο Ρήγιο.
Περί το 470 π. Χ.

Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ

Δήμητρα

Εκάτη

Ερμής

ΠΕΡΣΩΦΑΤΑ

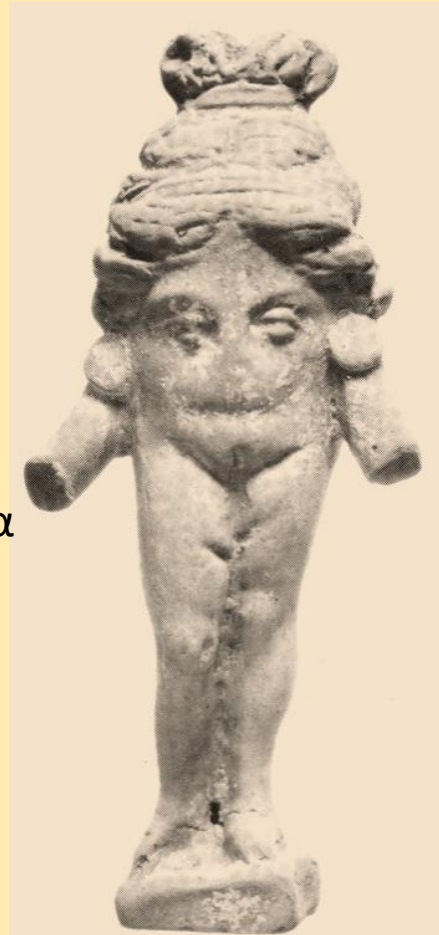
Κρατήρας στη Νέα Υόρκη, 450-440 π. Χ.

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΙΑΚΧΟΥ

Βαυβώ.
Το γεννητικό της όργανο
μεταπλάσσεται σε πρόσωπο.
Στην κορυφή δίσκος με φρούτα
Ειδώλιο στο Βερολίνο
2^{ος}-1^{ος} π. Χ. αι.

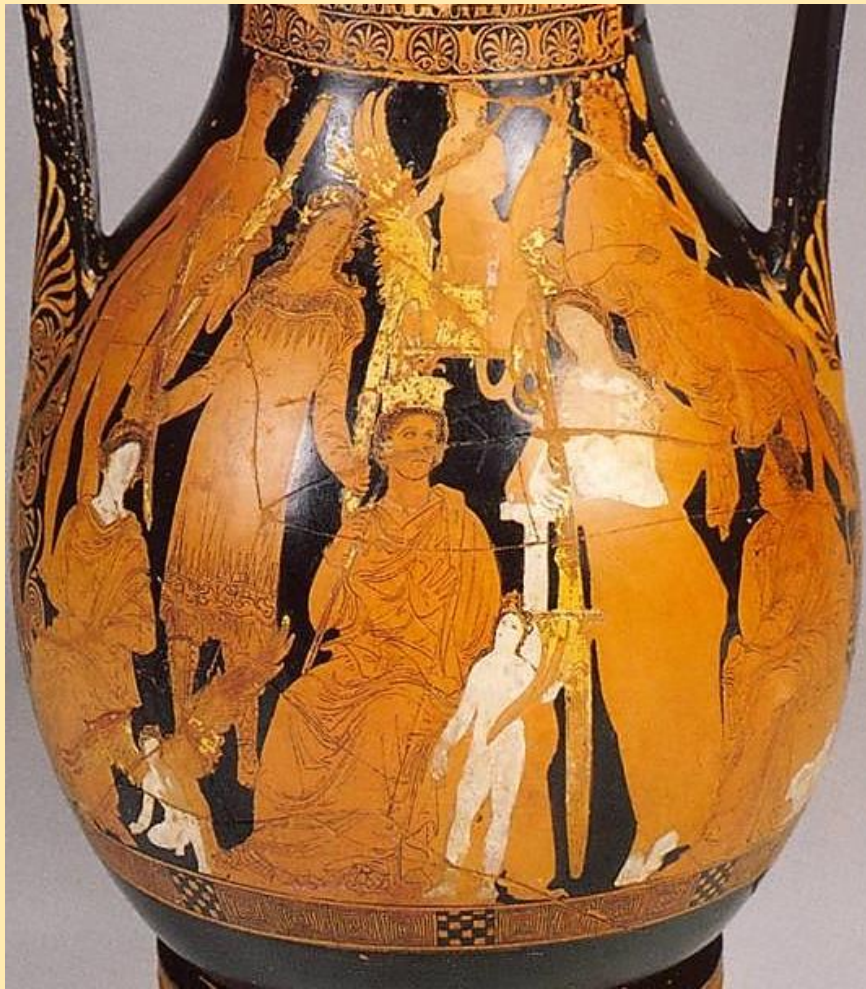

Έγκυος Βαυβώ
Στο κεφάλι δίσκος με φρούτα
Ειδώλιο στο Λούβρο
1^{ος} π. Χ. αι.

Η Περσεφώνη
ανοίγει τη μυστική κίστη με το θείο παιδί.
Πήλινος πίνακας από τους Λοκρούς
στο Ρήγιο, 460 π. Χ.

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ

Ηρακλής Μύσθης Τριπτόλεμος Κόρη Διόνυσος
Αττική Δημήτηρ Πλούτος Ελευσίς
Υδρία στο Ermitage, περί το 340 π. Χ.

Δημήτηρ Πλούτος Κόρη Ρέα Τριπτόλεμος
Υδρία στο Riggisberg (Ελβετία), 4^{ος} π. Χ. αι.

**Η ΓΕΝΝΗΣΗ
ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ,
Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ
ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΥ**

Ο Τριπτόλεμος σπένδει με τη βοήθεια της Κόρης πριν ξεκινήσει για την αποστολή του Σκύφος στο Λονδίνο, περί το 480 π. Χ.

Η Γαία παραδίδει τον Πλούτο σε Κέρας Αφθονίας στη Δήμητρα και την Περσεφόνη. Περί το 360 π. Χ.
Υδρία από τη Ρόδο στην Κωνσταντινούπολη

Η Ελευσίς υποδέχεται τον Ενιαυτό Λουτροφόρος στο Getty, 330-320 π. Χ.

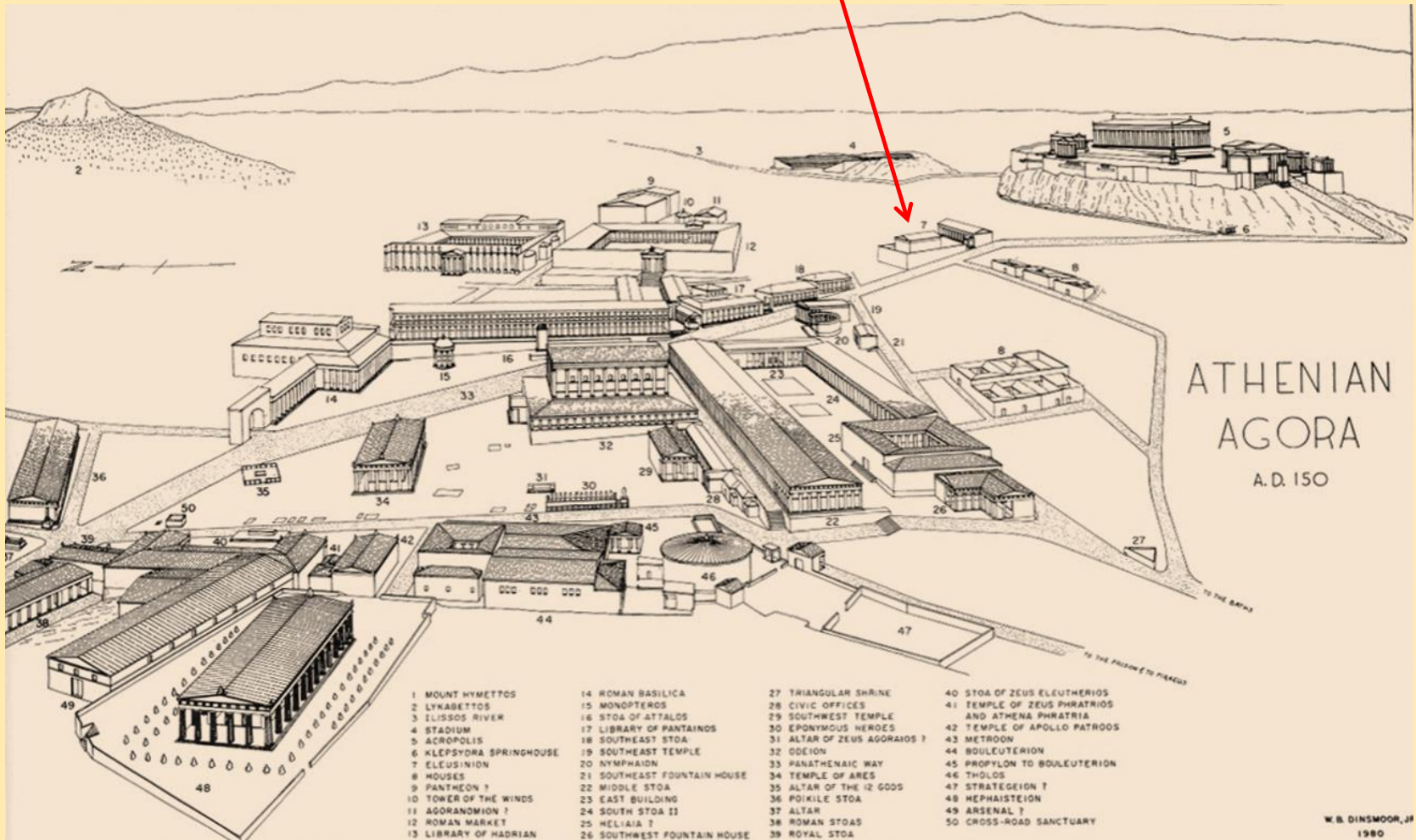
Αγία Φωτεινή

ΜΗΤΡΩΝ ΕΝ ΑΓΡΑΙΣ

Ηρακλής και Ιόλαος (?) μούνται στα Μυστήρια
Σκύφος στις Βρυξέλλες, περί το 460 π. Χ.

Ελευσίνιον

Η ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΤΙΚΑ

ΕΛΕΥΣΙΝΕΙΑ

Η Περσεφόνη ραντίζει μύστη με νερό για να τον εξαγνίσει
Ανάγλυφο περί το 440 π. Χ.
στην Ελευσίνα

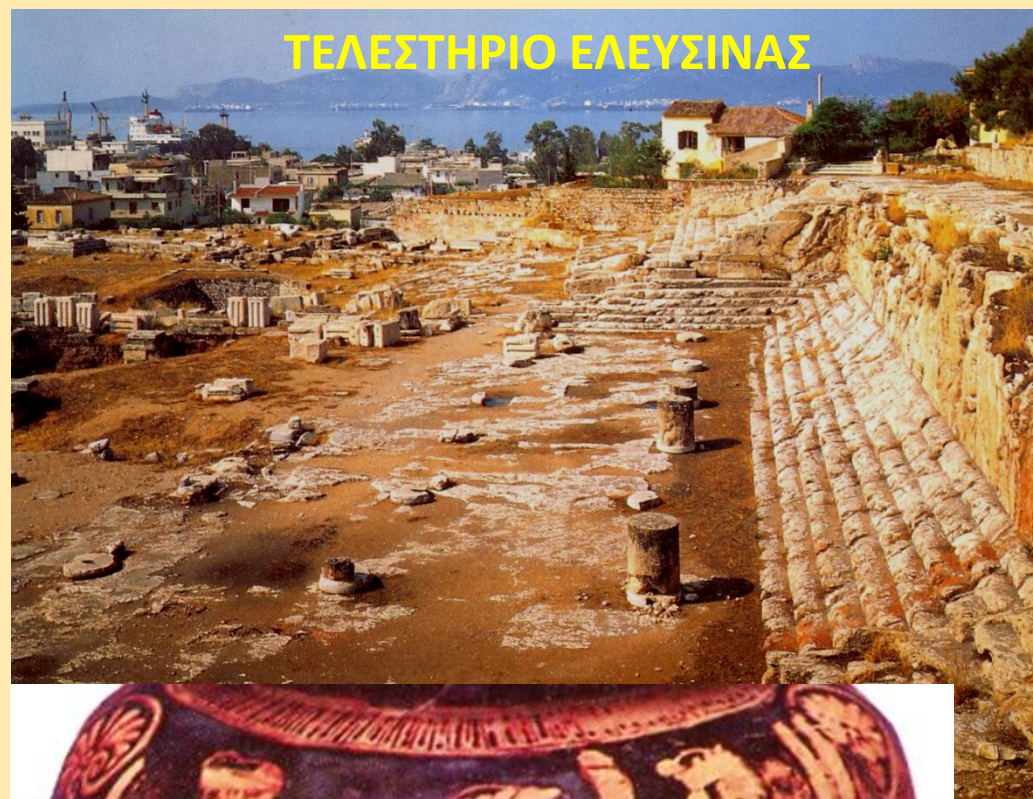

Η Κόρη, η Δήμητρα και ο Ασκληπιός
Δέχονται έξη πιστούς στο ιερό τους.
Ανάγλυφο που ανέθεσαν στο Ασκληπιείο
της Αθήνας δημόσιοι γιατροί τον 4^ο π.Χ. αι.

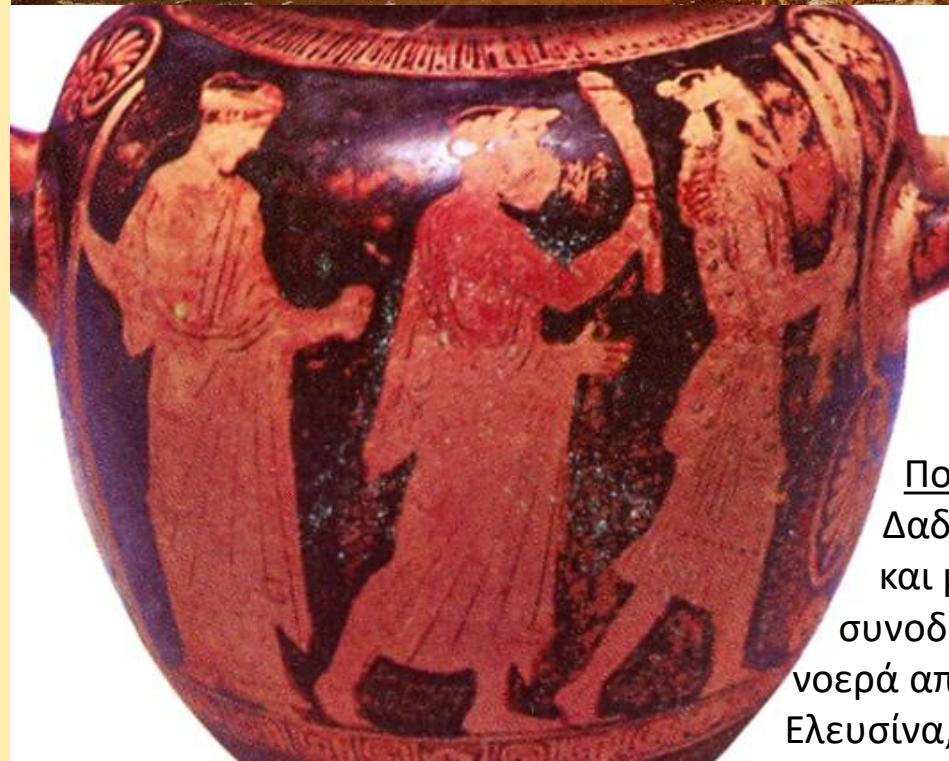
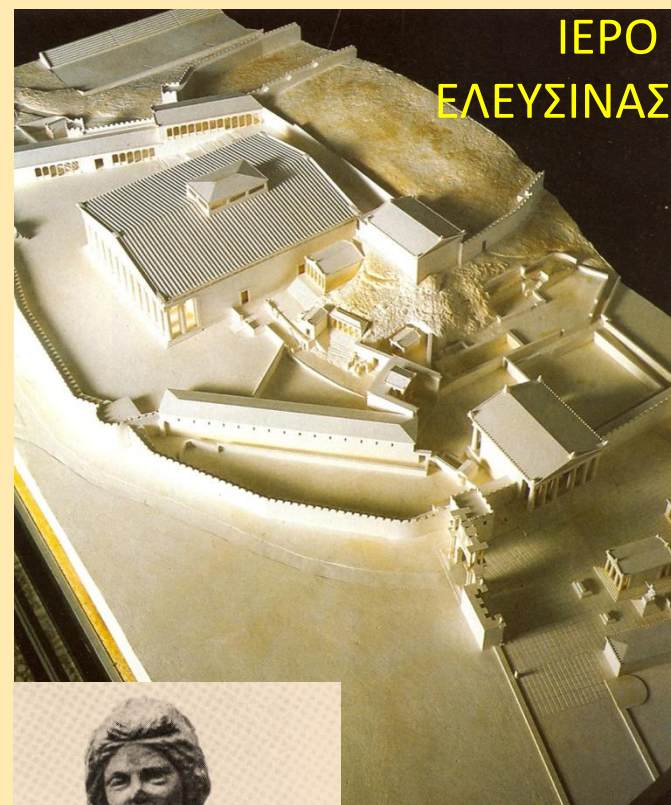
Αναθηματικό χοιρίδιο
Ρωμαϊκών χρόνων
στην Ελευσίνα

ΤΕΛΕΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

ΙΕΡΟ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

Πομπή:
Δαδούχος
και μύστης
συνοδευόμενοι
νοερά από την Κόρη.
Ελευσίνα, 460-50 π.Χ.

Μύστης
με βάκχο
και χοιρίδιο.
Ελευσίνα,
4^{ος} π. Χ. αι.

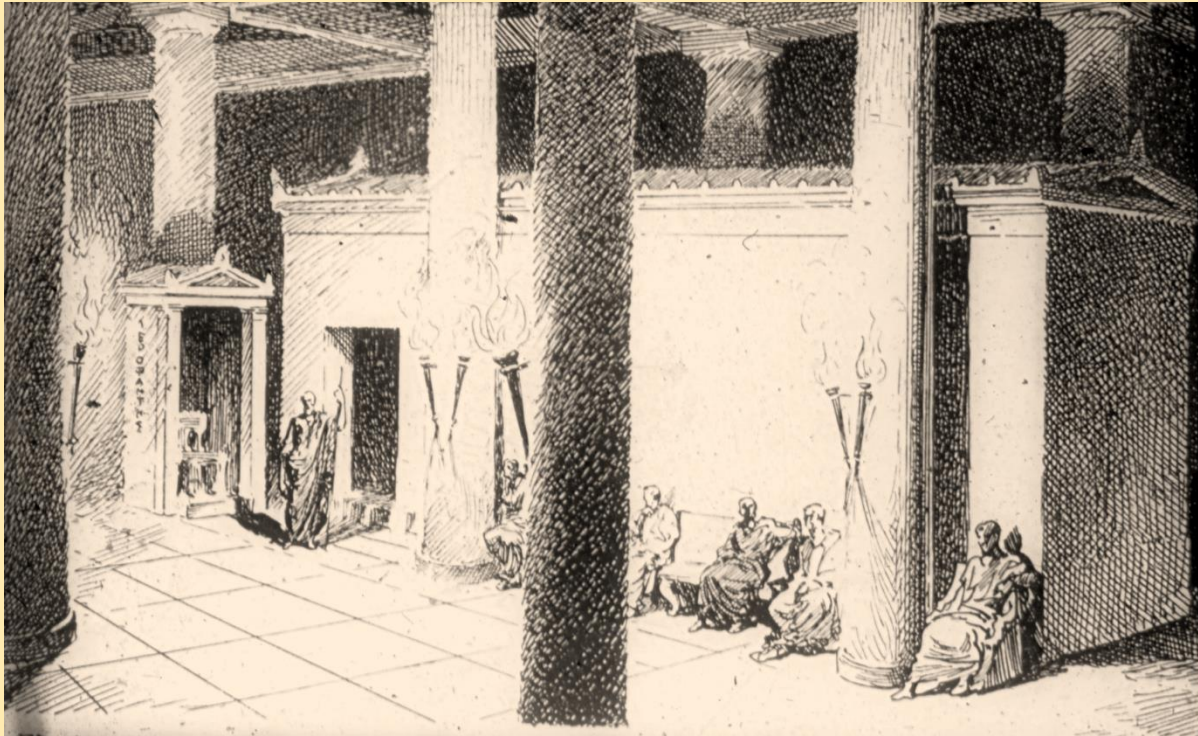
Κλήμης: ..Το αφροδισιακό αγκάλιασμα του Διός με τη μητέρα του Δήμητρα (δεν ξέρω τί να πω λοιπόν, μητέρας ή γυναίκας (κάνει) και γεννά η Δήμητρα, και ανατρέφεται η Κόρη, και μετά πάλι αυτός ο Ζευς που τη γέννησε (πλαγιάζει) με την Περσεφόνη, την ίδια του την κόρη, πατέρα και φθορέας...

ΤΕΛΕΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

Ορφ. Απ.49 (Kern):.. Ο Ορφεύς παραδίδει ότι (η Δήμητρα) ήταν αδελφή του Διός, άλλοι όμως λένε μητέρα.

Απ.145:.. Όντας πριν Ρέα, όταν απέβη μητέρα του Διός έγινε Δημήτηρ.... Γιατί όταν είναι πάνω είναι Ρέα, όταν όμως είναι μαζί με τον Δία κάτω είναι Δήμητρα

Απ.30:.. Λένε τη Ρέα και μητέρα και κόρη του Διός

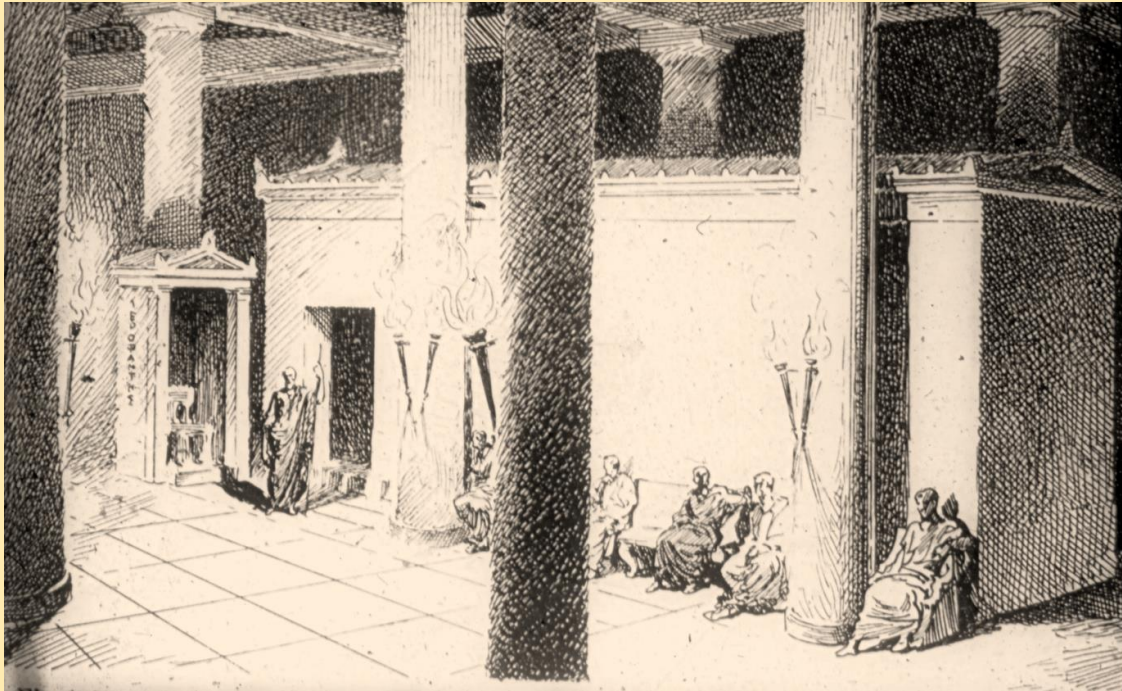

ΤΕΛΕΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

Αστέριος: εκεί δεν είναι το σκοτεινό κατέβασμα και φρικτή συνάντηση του ιεροφάντη με την **ιέρεια**, μόνου με μόνη; Δεν σβήνουν τότε οι λαμπάδες και το πλήθος νομίζει ότι η σωτηρία του είναι αυτά που κάνουν οι δυο μέσα στο σκοτάδι;

Προσευχή: **“Υε – κύε**

Ο ιεροφάντης, μετά το σκότος, δείχνοντας το **χρυσό στάχυ** ανήγγελλε *ὕπο πολλῶ πυρί: ἱερὸν ἔτεκε πότνια κοῦρον, Βριμὼ Βριμόν.* [Βριμὼ λεγόταν η Δήμητρα ή η Περσεφόνη γιατί θύμωσε με τον Δία φίδι/βιαστή. **Ορφ. Απ.58:** *σῶισόμ με Βριμὼ με / Δημήτηρ τε Ρέα*

Κλήμης: .. *Δαδούχε να ντρέπεσαι ν' ανάψεις τις λαμπάδες: Το φως σου ξεσκεπάζει (την απάτη με) τον Ίακχο*

ΜΥΗΣΙΣ

Δήμητρα
επί κίστης

Δαδούχος
γυναίκα

Μυούμενος
Ιέρεια
με ρόδια

Ίακχος Περσεφόνη

Ανάγλυφο σε σαρκοφάγο ρωμαϊκών χρόνων
που αντιγράφει κλασικό έργο. Ρώμη

Ο απαθανατισμός του Αχιλλέα
Δακτυλιόλιθος στο Αννόβερο
1^{ος} π. Χ. αι.

Παῖς ἀφ' ἑστίας, μονοσάνδαλος.
Ρώμη, αντίγραφο έργου του 5^{ου} π. Χ. αι.

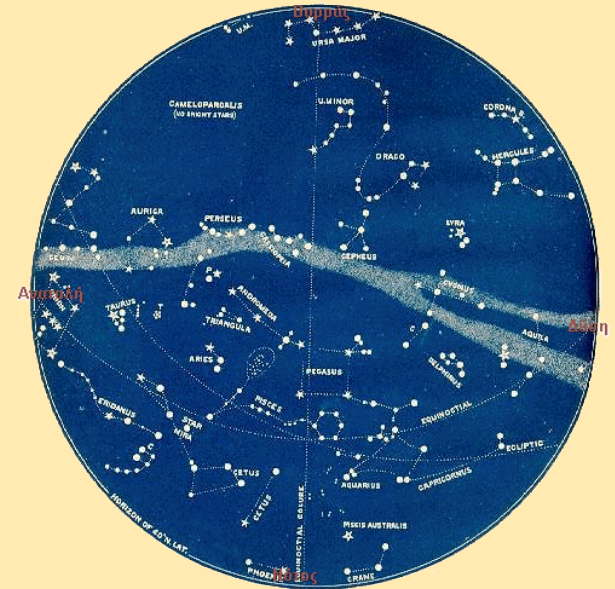
Ο ΑΦ' ΕΣΤΙΑΣ ΠΑΙΣ

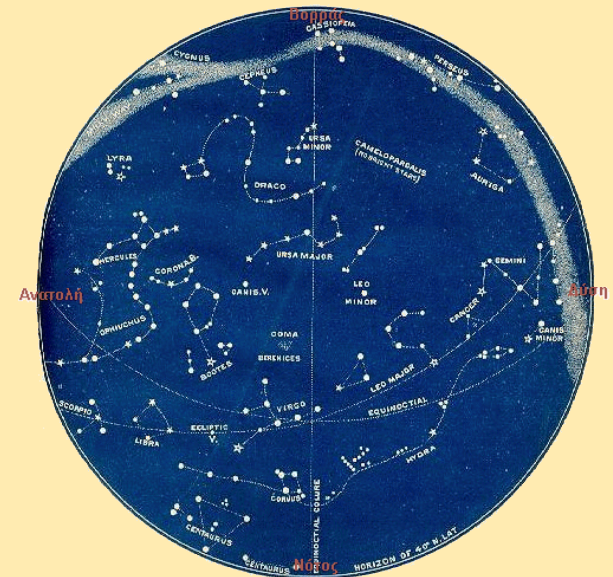
ΓΑΛΑΞΙΑΣ – Η ΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

Ο Ηρακλής θηλάζει την Ήρα
Λήκυθος Λονδίνου 4^{ος} π. Χ. αι.

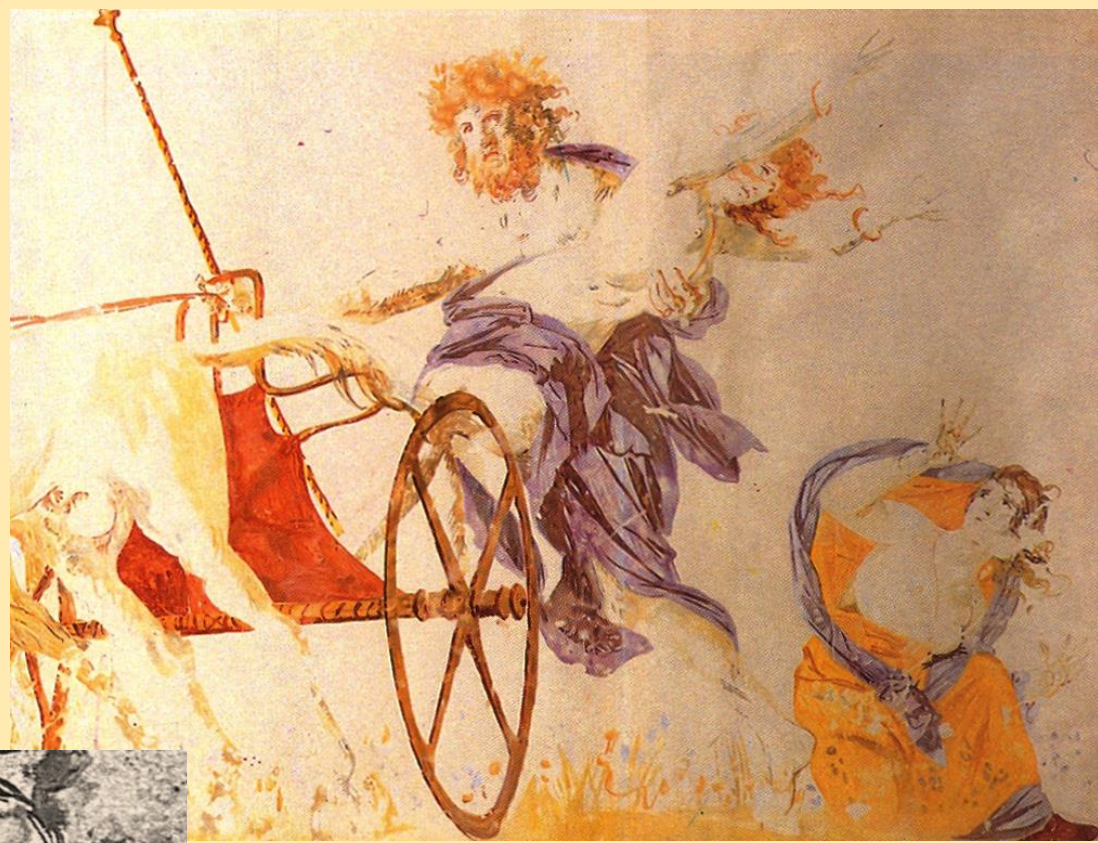
Φθινόπωρο

Άνοιξη

ΤΟ 'ΓΑΛΑ', ΤΟ ΚΡΙΝΟ ΚΑΙ Η ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Ο Ηρακλής
θηλάζει
την Ήρα

Απαγωγή Περσεφόνης στον λειμών
Με τα κρίνα και τους ναρκίσσους,
Βεργίνα

Απαγωγή Περσεφόνης στον λειμών
Με τα κρίνα και τους ναρκίσσους,
Ψηφιδωτό από τη νεκρόπολη
κάτω από τον Άγ. Πέτρο, περί το 200 μ.Χ.

Ηρακλής Μύστης
Σκύφος Βρυξελλών, 460 π. Χ.

Ο Ηρακλής ανεβαίνει από την πυρά
στον Όλυμπο με συνοδεία της Αθηνάς

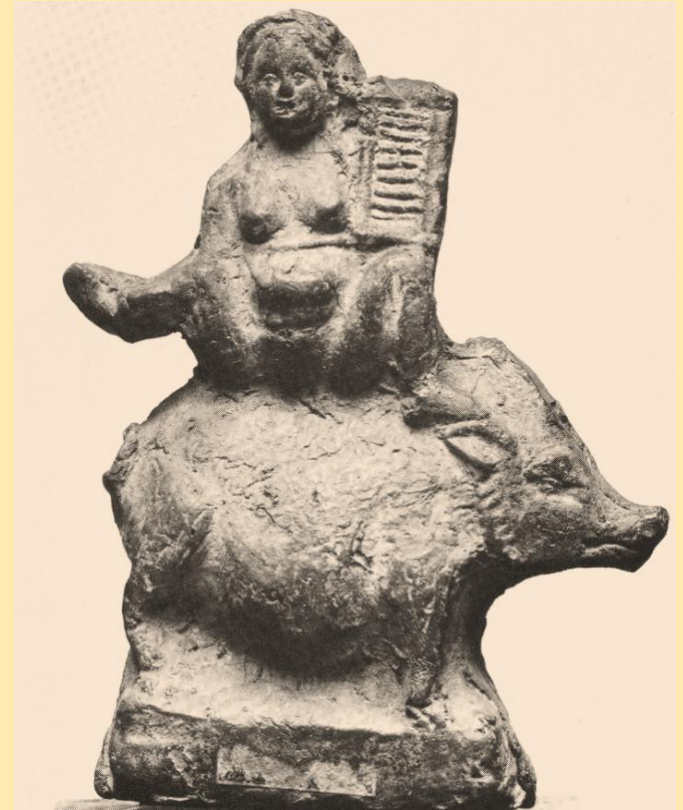
Η ΟΥΡΑΝΙΑ ΚΛΙΜΑΞ

Σκηνή μουσικής τελετής με θυμίαση, μουσική (τύμπανο) και σπονδή (κρατήρας). Ermitage, πρώιμος 4^{ος} π. Χ. αι.

Σκηνή μουσικής τελετής με χορό
Ermitage, πρώιμος 4^{ος} π. Χ. αι.

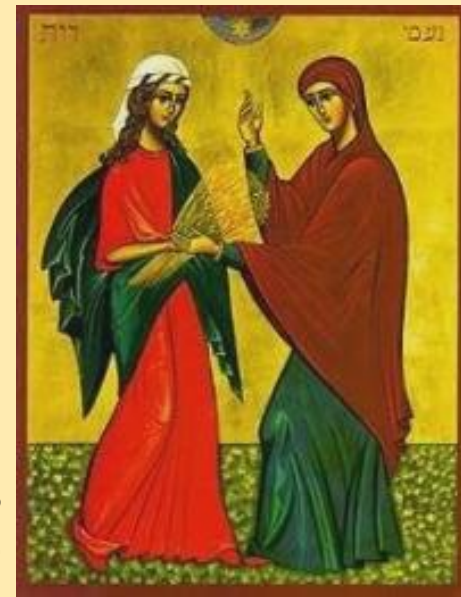
Η Βαυβώ πάνω σε χοίρο κρατεί κλίμακα.
Ειδώλιο στο Βερολίνο, 1^{ος} π. Χ. αι.

*ὄλβιος ὅστις ἰδὼν κείν' εἶσ' ὑπὸ
χθόν'· οἶδε μὲν βίου τελευτάν,
οἶδεν δὲ διόσδοτον ἀρχάν.*

Η ΟΥΡΑΝΙΑ ΚΛΙΜΑΞ

Το ὄραμα του Ιακώβ
Ευαγγ. Ιωάννης Σουρωτῆς
(Θεσσαλονίκη)

Sanctae **Perpetua et Felicitas**
Εικόνα από τον αραβικό κόσμο

ΑΔΗΣ / ΠΛΟΥΤΩΝ

Άδης και Περσεφόνη σε θρόνο
Πίνακας Λοκρών στο Ρήγιο,
περί το 470 π. Χ.

Ο Άδης συνομιλών με την ανακαλυπτόμενη
Περσεφόνη σε ναΐσκο. Κάτω οι Δαναΐδες.
Κρατήρας στο Illinois, περί το 320 π. Χ.